

HAZAI *Karszt-és barlangkutatói* ESEMÉNYEK

A MAGYAR BARLANGOK IDEGENFORGALMA 1978—79-BEN

	A látogatók száma		Változás % 1979/1978
	1978	1979	
Aggteleki Baradla-barlang összesen	247 544	239 659	96,9
<i>Részletezve:</i>			
Aggteleki szakasz	207 572	198 312	95,5
Jósvafői szakasz	39 972	41 347	103,4
Lillafüredi barlangok összesen	130 763	135 690	103,8
<i>Részletezve:</i>			
István-barlang	85 804	91 985	107,2
Mésztfu-fa-barlang	44 959	43 705	97,2
Miskolc-Tapolcai-barlangfürdő	213 219	224 000	105,1
Tapolcai-tavasbarlang	78 760	124 633	158,2
Abaligeti-barlang	73 991	72 615	98,1
Pál-völgyi-barlang	23 718	20 672	87,2
Balatonfüredi Lóczy-barlang	13 984	15 893	113,7
Összesen	781 979	833 162	106,7

A barlangokat kezelő szervektől a következő tájékoztatást kaptuk:

A *Baradla-barlangban* 1 millió forint ráfordítással 1979-ben korszerűsítették a hangosító berendezést, s ezzel a modern igényeknek megfelelő gépzéssel (barlangi hangversennyel) szórakoztathatják a látogatókat.

A *Tapolcai-tavasbarlangban* is jelentős felújítási munkát végeztek 1978 végén és a következő év elején, ezért 1979-ben a barlangot csak május 3-án nyitották meg újra a nagyközönségnek.

Dr. Balázs Dénes

AZ AGGTELEKI-BARLANG EDDIGI KEZELŐI

Az Aggteleki-barlang egy részét már Vass Imre idejében járhatóvá tették, amit az 1829-ben készített térképe igazol. Ezen kék-fehér vonalkázással szerepel „a legesmerőbb ág, mellybe az utak *tsinálva* vagynak”. A barlang első, bemutatás érdekében való kezelését, gondozását 1881-től számíthatjuk, amikor a *Magyarországi Kárpát Egyesület* a barlangot az Aggteleki közbirtokosságtól, melynek telkén a barlang bejárata nyílt, bérbe vette. Az egyesület *Keleti Kárpátok Osztálya* a barlangot nagyjából járhatóvá tette, majd 1890-ben a *Vöröstónál* új (akkor jósvafőinek nevezett) bejáratot létesített. A barlang kezelését 1913-ban a *Kassai Osztály*, majd 1916-ban a *Gömöri Osztály* végezte. Tulajdonjogi és kezelési viták származtak 1928-ban abból, hogy *Abauj-Torna vármegye* támogatásával *Jósvafő* köz-

ség területén újabb bejáratot létesítettek, és így *Jósvafő* felől is látogathatták a barlangot, természetesen a jósvafői jegyzőnél váltott belépőjegyek ellenében. A barlang jelentős része *Abauj-Torna vármegye* határán belül terült el, és ezért ez a megye is igényt tartott a barlangra, ami a Borsod-Gömör megyei aggteleki érdekeltség ellenállásába ütközött, és ez nagy mértékben akadályozta a barlang látogatottságának előmozdítását.

Amikor az 1932. évi felfedezések során kitűnt, hogy a *Baradla-Domica* egységes, összefüggő barlangrendszer, mely Európa legnagyobb cseppkő-barlangja, a közvélemény egyre határozottabban sürgette az aggteleki elmaradott állapotok megszüntetését, a barlang korszerű idegenforgalmi kiépítését. Ez végül is 1935-ben megtörtént, amikor a

Magyar Turista Szövetség a gömöri és abauji érdekeltségek visszalépése után a barlangot, illetve a bejárati ingatlanokat átvette. Ekkor indult meg állami és jelentős társadalmi segítséggel a barlang korszerű idegenforgalmi kiépítése: az aggteleki és a jósvafői szakaszokba bevezették a villanyvilágítást és megépítették a szükséges áramfejlesztő telepeket. Felépült a két turistaszálló, és megszervezték a rendszeres autóbusszközlekedést. A barlangi ingatlanokat ugyan a *Magyar Turista Szövetség* nevére iratták, de a barlang tényleges kezelését és kiépítését egy miniszterközi bizottság, a *Baradla-bizottság* irányította, melyben az érdekelt minisztériumokon kívül tudományos intézmények, az *Országos Idegenforgalmi* és a *Természetvédelmi Tanács* képviselői is részt vettek.

1938-ban a Felvidék részleges visszacsatolásakor a *Domica* kezelése is e Bizottság hatáskörébe került, és az aggteleki barlangrendszer villanyvilágítását a pelsőci távvezetékre kötötték. *Jósvafőn* létesítették a *Tengerszem-tavat* és az ezzel kapcsolatban épített vízerőmű váltotta fel az addigi benzinmotoros áramfejlesztőt.

1945-ben megszüntették a *Magyar Turista Szövetséget* és jogutódja, a *Magyar Természetbarát Szövetség* vette át a barlang kezelését, de a súlyos háborús

károk helyreállításával és az elkerülhetetlen korszerűsítéssel nem tudott megbirkózni, ezért 1948-ban az *IBUSZ*-ra bízta a barlang kezelését. Elvégezték a szükséges helyreállításokat, korszerűsítéseket és a barlang villanyvilágítását az akkor már kiépült országos hálózatról biztosították. 1963-ban *Borsod-Abaúj-Zemplén megye Idegenforgalmi Hivatala* vette át, és kezeli mai napig a barlangot.

A barlang gondozásával az említett időkben az alábbiakat bízta meg:

1881—1913 Baksay Dániel, gondnok
 1913—1921 Klein Károly, gondnok
 1921—1935 Tókos Károly, gondnok
 (1928-tól Vásárhelyi Jenő is)
 1935—1945 Kessler Hubert, igazgató
 1945—1949 Révész Lajos, igazgató
 1949—1953 Dancza János, igazgató
 1953—1963 Jakucs László, igazgató
 1963—1969 Magyar Gábor, igazgató
 1969—1974 Baross Gábor, igazgató
 1974 Szenthe István, igazgató
 1975—1979 Zsolcai Gyula, igazgató
 1979-től Várnai Bertalan, megb. igazgató

Dr. Kessler Hubert

Névváltoztatások a Baradlában

1950. november 29-én bizottság ült össze, hogy az Aggteleki-cseppkőbarlang egyes képződményeinek nevét megváltoztassa.

Részlet a bizottság jegyzőkönyvéből:

„A bizottság csak abban az esetben fejtett ki működést, amikor a misztikus elnevezéseket kellett megváltoztatni. Ennek alapján a következő névváltoztatásokat hajtotta végre:

Nagy Templom	helyett	<i>Fekete-terem</i>
Mikulás	helyett	<i>Kozák</i>
Paradicsom	helyett	<i>Szabadság-terem</i>
Aprószentek	helyett	<i>Gyermekkorús</i>
Kéregető koldus	helyett	<i>Vámszedő</i>
Diana-terem	helyett	<i>Hősök-terme</i>
Jupiter trónja	helyett	<i>Napraforgó</i>
Bethlen	helyett	<i>Hét törpe tanyája</i>
Harang	helyett	<i>Matyórojt</i>
Plutó orgonája	helyett	<i>Kővirág-terem</i>
Eupidó vára	helyett	<i>Csipkevár</i>
Castor és Pollux	helyett	<i>Kossuth-oszlop</i>
Minerva pommola	helyett	<i>Hadsereg terme</i>
Kínai pagoda	helyett	<i>Néger kunyhó</i>
Nagy Sándor terme	helyett	<i>Tanácsok terme</i>
Salamon oszlopa	helyett	<i>Pálmaerdő</i>

Noé bárkája	helyett	<i>Halászbárka</i>
Egri nagyorgona	helyett	<i>Nagy orgona</i>
Csillagvizsgáló	helyett	<i>Győzelem oszlopa</i>
Ganimédesz kútja	helyett	<i>Ősember kútja</i>

A bizottság meghagyta eredeti elnevezésében az *Acheron* és *Styx* barlangpatakok nevét azzal, hogy a vezetők babonás elképzelések elleni felvilágosító beszédet fűznek a szöveghez.

Pythia nevű képződményt *Jósnőnek* neveztük el azért, hogy a jóslás babonája ellen felvilágosító munkát végezzünk.

Az Óriások termét eredeti elnevezésében hagytuk meg, viszont a *Bálványoszlop*, *Királykút* elnevezéseket a vezetők munkájuk folyamán nem fogják ismertetni”.

A jegyzőkönyv aláírta valaki még kiegészítésként hozzáfírta, hogy a Szultán pamlaga helyett *Csipkepamlag*.

A harminc évvel ezelőtt elhatározott névváltoztatások csak részben érvényesülnek a gyakorlatban, s oda vezettek, hogy egy-egy képződménynek ma kettős neve van.

Sz. K.